



2024/1264

30.4.2024

NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) 2024/1264,

29. aprill 2024,

millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 126 lõike 14 teist lõiku,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust ⁽¹⁾,

võttes arvesse Euroopa Keskpanka arvamust ⁽²⁾,

toimides seadusandliku erimenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) kohaselt hõlmab liikmesriikide majanduspoliitika liidusisene koordineerimine kinnipidamist stabiilsete hindade, riigi rahanduse ja majanduse usaldusväärsuse ning tasakaalustatud maksebilansi juhtpõhimõtetest.
- (2) Liidu majanduse juhtimise raamistik, mis hõlmab liikmesriikide majanduspoliitika koordineerimise ja järelevalve üksikasjalikku süsteemi, on suunanud liikmesriike nende majandus- ja eelarvepoliitika eesmärkide saavutamisel. Alates Euroopa Liidu lepingu ⁽³⁾ (ELi leping) sõlmimisest 7. veebruaril 1992. aastal Maastrichtis on majanduse juhtimise raamistik aidanud saavutada makromajanduslikku lähenemist, tagada riigi rahanduse usaldusväärsust ja tegeleda makromajandusliku tasakaalustamatusega. Koos ühise rahapoliitika ja euroala ühisrahaga on majanduse juhtimise raamistikuga loodud tingimused majandusliku stabiilsuse, kestliku ja kaasava majanduskasvu ning liidu kodanike suurema tööhõive saavutamiseks.
- (3) Stabiilsuse ja kasvu pakt, mis algselt koosnes nõukogu määrustest (EÜ) nr 1466/97 ⁽⁴⁾ ja (EÜ) nr 1467/97 ⁽⁵⁾ ning Euroopa Ülemkogu 17. juuni 1997. aasta resolutsioonist stabiilsuse ja kasvu pakti kohta, ⁽⁶⁾ põhineb eesmärgil tagada riigi rahanduse usaldusväärsus ja kestlikkus, et tugevdada hinnastabiilsuse ning finantsstabiilsusel põhineva tugeva, kestliku ja kaasava majanduskasvu tingimusi, toetades seeläbi liidu kestliku majanduskasvu ja tööhõive eesmärkide saavutamist.
- (4) Majandus- ja rahaliidu kolmandas etapis on liikmesriikidel vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikele 1 kohustus hoiduda ülemäärasest valitsemissektori eelarve puudujäägist.
- (5) Liidu majanduse juhtimise raamistikku tuleks kohandada, et võtta paremini arvesse eelarvepositsioonide suurenenud erinevust, valitsemissektori võlga nii majanduslike probleeme kui ka muud haavatavust liikmesriikides. Jõuline poliitiline reageerimine COVID-19 pandeemia osutus pandeemia põhjustatud kriisi majanduslike ja sotsiaalsete tagajärgede leevendamisel ülitõhusaks, kuid tõi kaasa avaliku ja erasektori võla suhte märkimisväärse suurenemise, mis näitab selgelt, kui oluline on vähendada võla suhet ja eelarvepuudujääki konservatiivsele tasemele järk-järgult ning realistlikul, püsival ja majanduskasvu soodustaval viisil, tegeledes makromajandusliku tasakaalustamatusega, pöörates samal ajal piisavalt tähelepanu tööhõive- ja sotsiaalsetele eesmärkidele. Samal ajal tuleks liidu majanduse

⁽¹⁾ 23. aprilli 2024. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

⁽²⁾ ELT C 290, 18.8.2023, lk 17.

⁽³⁾ EÜT C 191, 29.7.1992, lk 1.

⁽⁴⁾ Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta (EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1).

⁽⁵⁾ Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (EÜT L 209, 2.8.1997, lk 6).

⁽⁶⁾ Euroopa Ülemkogu 17. juuni 1997. aasta resolutsioon stabiilsuse ja kasvu pakti kohta, Amsterdam, (EÜT C 236, 2.8.1997, lk 1).

juhtimise raamistikku kohandada, et aidata lahendada liidu ees keskpikas ja pikas perspektiivis seisvaid ülesandeid, nagu näiteks saavutada õiglane digi- ja rohepööre, kaasa arvatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1119⁽⁷⁾ seatud kliimanetraalsuse eesmärgid, tagada energiapõhine julgeolek, toetada avatud strateegilist autonoomiat, käsitleda demograafilisi muutusi, tugevdada sotsiaalset ja majanduslikku vastupidavust ja püsivat lähenemist ning rakendada julgeoleku- ja kaitsevaldkonna strateegilist kompassi, mis kõik nõuab lähiaastatel reforme ja püsivalt palju investeringuid.

- (6) Liidu majanduse juhtimise raamistik peaks edendama usaldusväärset ja jätkusuutlikku riigi rahandust ning kestlikku ja kaasavat majanduskasvu ning seega tegema liikmesriikidel vahet, võttes arvesse nende valitsemissektori võlaga seotud ja majanduslikke probleeme ning lubades mitmeaastaseid riigipõhiseid eelarvekavasid, samal ajal tagades tõhusa mitmepoolse järelevalve ja järgides võrdse kohtlemise põhimõtet.
- (7) Tagamaks läbipaistev ja ühtne liidu raamistik, mis põhineb ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikes 2 ning ELi toimimise lepingule ja ELi lepingule lisatud protokollis nr 12 („protokoll nr 12“), ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohta, osutatud kontrollväärtustel, peaks riigipõhiseid eelarvekavasid lubava riskipõhise järelevalvereamistiku vajalik tasakaalustav element olema rangem nõuete täitmise tagamine.
- (8) Selleks et lihtsustada liidu eelarvereamistikku ja suurendada läbipaistvust, peaks võla jätkusuutlikkusel põhinev ühtne tegevusnäitaja olema aluseks iga liikmesriigi eelarvekava kehtestamisel ja iga-aastase eelarvejärelevalve tegemisel. See ühtne tegevusnäitaja peaks põhinema riiklikult rahastatavatel esmastel netokuludel, st kuludel, millest on maha arvatud kaalutusõigusel põhinevad tulumeetmed liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadavate tuludega, liidu rahastatavate programmide kaasrahastamise riiklik kiirendamisega ning töötushüvitiste kulude tsükliliste elementidega. Kooskõlas juhtpõhimõtetega, mida komisjon on kasutanud tehingute liigitamiseks ühekordseteks ja muudeks ajutisteks meetmeteks, tuleks need ühekordsed ja muud ajutised meetmed välja arvata ka netokulude näitajast. See näitaja, mida ei mõjuta automaatsete stabilisaatorite ja muude valitsuse kontrolli alt välja jäävate kulude kõikumised annab tegutsemisruumi antitsükliliseks makromajanduslikuks stabiliseerimiseks.
- (9) ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikes 2 ja protokollis nr 12 osutatud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus eelarvepuudujäägi kontrollväärtuse 3 % sisemajanduse koguproduktist (SKP) ületamise korral (puudujäägipõhine ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus) on liidu eelarvejärelevalve raamistiku väljakujunenud element, mis on tulemuslikult mõjutanud liikmesriikide eelarvepoliitikat.
- (10) Selleks et tugevdada ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikes 2 ja protokollis nr 12 osutatud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust võlakriteeriumi 60 % SKPst rikkumise korral (võlapõhine ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus), tuleks keskenduda kõrvalekaldumistele nõukogu poolt vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2024/1263⁽⁸⁾ kehtestatud netokulude kavast.
- (11) Vastavalt määrusele (EL) 2024/1263 võiks nõukogu komisjoni soovitusel põhjal lubada liikmesriikidel euroalal või liidus tervikuna esineva tõsise majandussurutise korral või valitsuse kontrolli alt väljas olevate erandlike asjaolude korral, millel on suur mõju asjaomase liikmesriigi rahandusele, kalduda kõrvale nõukogu poolt kõnealuse määruse alusel kehtestatud netokulude kavast, tingimusel et see ei ohusta riigi rahanduse jätkusuutlikkust keskpikas perspektiivis. Seepärast ei tohiks seda kõrvalekaldumist registreerida kontrollikontol ja see ei tohiks tuua kaasa võlapõhise ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse algatamist.
- (12) Ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu hindamisel vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikele 3 peaks komisjon võtma arvesse kõiki asjakohaseid tegureid. Peamiseks raskendavaks teguriks tuleks pidada olulisi valitsemissektori võlaga seotud probleeme asjaomases liikmesriigis.

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimanetraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

⁽⁸⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

- (13) Tunnistades kasvavaid geopoliitilisi pingeid ja julgeolekuprobleeme ning sellest tulenevat vajadust, et liikmesriigid suurendaksid oma suutlikkust, tuleks ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 3 kooskõlas toimuva ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu hindamisel pidada asjakohaseks teguriks valitsemissektori kaitseinvesteeringute suurendamist, kui see on asjakohane. Seda tegurit võiks hinnata liidu keskmiste näitajate, keskpika perioodi suundumuste või muude asjakohaste võrdlusaluste alusel, võttes arvesse ka kaitseotstarbelise varustusega seotud kulutuste registreerimise aega käsitlevaid statistikaeeskirju.
- (14) Selleks et jälgida tegelikke kõrvalekaldeid netokulude kavast, nagu on sätestatud määruses (EL) 2024/1263, peaks komisjon looma iga liikmesriigi jaoks kontrollikonto, kus summeeritakse aja jooksul toimunud aastased kõrvalekalded. Kontrollikontol olev teave peaks olema nõuete täitmise tagamise alus. Eelkõige koostab komisjon ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 kohase ettekande, kui valitsemissektori võla suhe SKPsse ületab kontrollväärtuse, eelarvepositsioon ei ole tasakaalulähedane või ülejäägis ning kui liikmesriigi kontrollikontol registreeritud kõrvalekalded ületavad kehtestatud aastaseid või kumulatiivseid künniseid. Eelarvepositsiooni käsitletakse tasakaalulähedasena, kui valitsemissektori eelarvepuudujääk ei ületa 0,5 % SKPst.
- (15) Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames kohaldatav korrigeeriv netokulude kava peaks nõukogu kehtestatud tähtjaks viima või hoidma valitsemissektori eelarve puudujäägi alla ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikes 2 ja protokollis nr 12 osutatud kontrollväärtuse 3 % SKPst. Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohane korrigeeriv netokulude kava oleks põhimõtteliselt nõukogu algselt kehtestatud kava, mille puhul võetakse arvesse vajadust tagada minimaalne struktuurne kohandamine 0,5 protsendipunkti SKPst eelarvepuudujäägi kriteeriumi rikkumise korral või vajadust korrigeerida üldreeglina sellest kavast kõrvalekaldumine võlakriteeriumi rikkumise korral. Kui algset kava ei ole objektiivsete asjaolude tõttu enam võimalik ellu viia, peaks nõukogu saama kehtestada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames teistsuguse kava.
- (16) Liikmesriikide puhul, kelle suhtes kohaldatakse ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust, peaks nõukogul olema jätkuvalt võimalik pikendada komisjoni soovitusel põhjal ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimiseks kehtestatud tähtaega, kui ta teeb kindlaks tõsise majandussurutise esinemise euroalal või liidus tervikuna vastavalt määrusele (EL) 2024/1263, või valitsuse kontrolli alt väljas olevate erandlike asjaolude korral, millel on suur mõju konkreetse liikmesriigi rahandusele, vastavalt määrusele (EL) 2024/1263, tingimusel et tähtaja pikendamine ei ohusta riigi rahanduse jätkusuutlikkust keskpikas perspektiivis.
- (17) Välja tuleks jätta määruse (EÜ) nr 1467/97 erisätted, mis käsitlevad sissemakseid teise samba pensioniskeemidesse, kuna nõukogu kehtestatud netokulude kava peaks juba arvesse võtma sellistest sissemaksetest tulenevat tulude vähenemist.
- (18) Sõltumatud eelarveasutused on tõestanud oma suutlikkust edendada eelarvedistsipliini ja suurendada liikmesriikide rahanduse usaldusväärsust. Selleks et suurendada riikide isevastutust, tuleks liidu majanduse juhtimise reformitud raamistikus säilitada sõltumatute eelarveasutuste nõuandev roll, eesmärgiga järk-järgult suurendada nende suutlikkust. Sõltumatul Euroopa Eelarvenõukogul peaks olema liidu majanduse juhtimise raamistikus suurem nõuandev roll.
- (19) Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse lõpetamiseks tuleks sätestada selged tingimused. Menetluse lõpetamiseks peaks eelarvepuudujääk jääma usaldusväärselt allapoole ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikes 2 ja protokollis nr 12 osutatud kontrollväärtust 3 % SKPst ning võlapõhise ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse puhul peaks liikmesriik tõendama, et ta järgib ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames kehtestatud netokulude kava.
- (20) ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikes 11 sätestatud trahvide puhul ei tuleks ette näha miinimumsummat, vaid need peaksid akumuleeruma kuni tõhusate meetmete võtmiseni, et need mõjuks reaalse stiimulina selliste teadete järgimiseks, mis esitatakse ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 kohaselt liikmesriikidele, kelle suhtes kohaldatakse ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust.
- (21) Käesolev muutmismäärus on osa paketest, kuhu kuuluvad lisaks veel määrus (EL) 2024/1263 ja nõukogu direktiiv (EL) 2024/1265⁽⁹⁾. Nende kolme õigusaktiga (edaspidi koos „majandusjuhtimise raamistiku reform“) reformitakse liidu majanduse juhtimise raamistikku, inkorporeerides liidu õigusesse 2. märtsi 2012. aasta majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu⁽¹⁰⁾ (edaspidi „majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise leping“) III jaotise („Fiskaalkokkulepe“) sisu kooskõlas nimetatud lepingu artikliga 16. Tuginedes

⁽⁹⁾ Nõukogu 29. aprilli 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1265, millega muudetakse direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (ELT L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj>).

⁽¹⁰⁾ https://www.consilium.europa.eu/media/20399/st00tscg26_en12.pdf.

kogemustele, mida liikmesriigid on saanud lepingu rakendamisel, säilitatakse kavandatud õigusaktide pakettis fiskaalkokkuleppe keskpika perioodi suunitlus kui vahend eelarvedistsipliini saavutamiseks ja majanduskasvu edendamiseks. Majanduse juhtimise raamistiku reformiga pannakse endisest rohkem rõhku riigipõhisele mõttele, mille eesmärk on toetada liikmesriikide isevastutust, sealhulgas sõltumatute eelarveasutuste rolli säilitamise kaudu, tuginedes lepingu artikli 3 lõike 2 kohases komisjoni 20. juuni 2012. aasta ettepanekus esitatud fiskaalkokkuleppe ühispõhimõtetele riikide eelarve korrigeerimise mehhanismide kohta. Määruses (EL) 2024/1263 on sätestatud selliste kulude analüüs, millest on maha arvatud kaalutusõigusel põhinevad tulumeetmed ja mille alusel hinnatakse nõuete täitmist üldiselt, nagu on ette nähtud fiskaalkokkuleppega. Nagu fiskaalkokkuleppes ette nähtud, on ajutine kõrvalekaldumine keskpika perioodi kavast lubatud üksnes erandlikel asjaoludel vastavalt määrusele (EL) 2024/1263 ning kooskõlas kontrollikontot käsitlevate sätetega. Sarnaselt fiskaalkokkuleppele tuleks keskpika perioodi kavast oluliste kõrvalekallete korral rakendada meetmeid kõrvalekallete kõrvaldamiseks kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul. Majanduse juhtimise raamistiku reformiga tugevdatakse eelarvejärelvalvet ja täitemenetlusi, et täita kohustust edendada usaldusväärset ja jätkusuutlikku riigi rahandust ning kestlikku ja kaasavat majanduskasvu. Majanduse juhtimise raamistiku reformiga säilitatakse seega fiskaalkokkuleppes sätestatud eelarvedistsipliini ja võla jätkusuutlikkuse põhieesmärgid.

- (22) Liikmesriikide puhul, kelle suhtes kohaldatakse reformitud raamistiku jõustumisel ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust, on vaja üleminekusätteid. ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohased soovitusel ja ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 kohased teated, mis on vastu võetud enne käesoleva muutmismääruse jõustumist, tuleb läbi vaadata, et viia need kooskõlla muudetud määruse (EÜ) nr 1467/97 sätetega. See võimaldaks nõukogu ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust kiirendamata kehtestada meetmeid võtnud liikmesriikidele korrigeeriva netokulude kava, mis on kooskõlas uute sätetega.
- (23) Arvestades, et eelarvepuudujäägil põhineva ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse norme ei muudeta ja võrdlusaluseks on minimaalne aastane struktuurne paranemine vähemalt 0,5 % SKPst, ning võttes arvesse oluliselt muutunud intressimäärade keskkonda, võib komisjon üleminekuperioodil, st 2025., 2026. ja 2027. aastal, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/241⁽¹⁾ loodud taaste- ja vastupidavusrahastu positiivse mõju ohtuseadmise vältimiseks võrdlusalust kohandada, et võtta ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames 2025., 2026. ja 2027. aastaks ette nähtud esimese keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavaga seotud kavandatud kohandamiskava koostamisel arvesse intressimaksете suurenemist, kui asjaomane liikmesriik selgitab, kuidas ta tagab Euroopa poolaasta raames, eelkõige riigipõhistes soovitusel kindlaks tehtud peamiste probleemide lahendamiseks tehtavate investeeringute ja reformide elluviimise ning kuidas ta kavatseb tegeleda määruses (EL) 2024/1263 sätestatud liidu ühiste prioriteetidega kooskõlas rohe- ja digipöörde elluviimise ja kaitsevõime suurendamise eesmärgiga.
- (24) Seepärast tuleks määrust (EÜ) nr 1467/97 vastavalt muuta.
- (25) Arvestades stabiilsuse ja kasvu pakti kohast kehtivat tähtpäeva, peaks käesolev määrus kiireloomulisena jõustuma selle Euroopa Liidu Teatajas avaldamise päeval,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EÜ) nr 1467/97 muudetakse järgmiselt.

- 1) Artiklid 1 ja 2 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 1

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse sätted, mille eesmärk on muuta ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamine kiiremaks ja selgemaks. Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse eesmärk on vältida valitsemissektori eelarve ülemäärast puudujääki ja sellise puudujäägi tekkimise korral soodustada selle viivitamatut korrigeerimist ning selle menetluse käigus kontrollitakse valitsemissektori eelarvepuudujäägi ja võla kriteeriumi alusel eelarvedistsipliini järgimist.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

2. Käesoleva määruse kohaldamisel on „osalevad liikmesriigid“ need liikmesriigid, mille rahaühik on euro.
3. Kehtivad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1263 (*) artiklis 2 esitatud mõisted.

Artikkel 2

1. Kontrollväärtust ületavat valitsemissektori eelarvepuudujääki peetakse Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 126 lõike 2 punkti a teise taande kohaselt erandlikuks, kui see tuleneb euroalal või liidus tervikuna esinevast tõsisest majandussurutisest, mille nõukogu on kindlaks teinud vastavalt määruse (EL) 2024/1263 artiklile 25, või sellistest erandlikest asjaoludest, mis ei ole valitsuse kontrolli all ja millel on suur mõju asjaomase liikmesriigi rahandusele, vastavalt kõnealuse määruse artiklile 26.

Lisaks peetakse kontrollväärtuse ületamist ajutiseks, kui komisjoni esitatud eelarveprognoosid osutavad, et puudujääk langeb pärast esimeses lõigus osutatud tõsise majandussurutise või erandlike asjaolude lõppu alla kontrollväärtuse.

2. Kui valitsemissektori võla suhe sisemajanduse koguprodukti (SKP) ületab kontrollväärtuse, käsitatakse seda kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 2 punktiga b piisavalt vähenevana ja kontrollväärtusele rahuldava kiirusega lähenevana, kui asjaomane liikmesriik järgib oma nõukogu kehtestatud netokulude kava.

Komisjon koostab ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 kohaselt ettekande, kui valitsemissektori võla suhe SKPsse ületab kontrollväärtuse, eelarvepositsioon ei ole tasakaalulähedane või ülejäägis ning kui liikmesriigi kontrollikontol registreeritud kõrvalekalded on suuremad kui:

- a) kas 0,3 protsendipunkti SKPst aastas
- b) või 0,6 protsendipunkti SKPst kumulatiivselt.
3. Komisjon võtab ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 kohase ettekande koostamisel arvesse kõiki asjakohaseid tegureid, mis on nimetatud artiklis märgitud, kuivõrd need avaldavad olulist mõju asjaomase liikmesriigi puudujäägi- ja võlakriteeriumide järgimise hindamisele.

Kui see on asjakohane, kajastab ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikes 3 osutatud ettekanne järgmist:

- a) valitsemissektori võlaprobleemide ulatus, mille kindlaksmääramisel kasutatakse määruse (EL) 2024/1263 artiklis 10 osutatud meetodikat, valitsemissektori võlapositsiooni ja selle rahastamise areng ning sellega seotud riskitegurid, eelkõige tähtjastruktuur, võla nomineerimisvaluuta ja tingimuslikud kohustused, sealhulgas rahvastiku vananemisega seotud kaudsed kohustused ja erasektori võlg;
- b) keskpika perioodi eelarvepositsiooni suundumused, sealhulgas eelkõige nõukogu kehtestatud netokulude kavast tegeliku kõrvalekaldumise ulatus aastas ja kumulatiivselt, mida mõõdetakse kontrollikontoga;
- c) keskpika perioodi majanduspositsiooni suundumused, kaasa arvatud potentsiaalne majanduskasv, inflatsiooni suundumused ja tsüklilised suundumused võrreldes nõukogu kehtestatud netokulude kava aluseks olevate eeldustega;
- d) edusammud reformide ja investeringute rakendamisel, kaasa arvatud eelkõige makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise poliitikameetmed ning liidu ühise majanduskasvu ja tööhõive strateegia rakendamise poliitikameetmed, sealhulgas taasterahastust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/241 (***) loodud taaste- ja vastupidavusraha toetatavad meetmed, ning riigi rahanduse üldine kvaliteet, eelkõige riiklike eelarveraamistike tõhusus.
- e) valitsuse kaitseinvesteringute suurenemine, kui see on asjakohane, võttes arvesse ka kaitseotstarbelise varustusega seotud kulutuste registreerimise aega.

Komisjon pöörab asjakohast ja otsest tähelepanu kõikidele muudele teguritele, mis on asjaomase liikmesriigi arvates olulised, et põhjalikult hinnata puudujäägi- ja võlakriteeriumide järgimist, ning millest liikmesriik on nõukogule ja komisjonile teada andnud. Seoses sellega pööratakse erilist tähelepanu rahvusvahelise solidaarsuse edendamiseks ja liidu ühiste prioriteetide saavutamiseks antavale rahalisele toetusele, nagu on osutatud määruse (EL) 2024/1263 artikli 13 punktis c.

4. Nõukogu ja komisjon koostavad tasakaalustatud üldhinnangu kõikide asjakohaste tegurite kohta ja võtavad selles eriti arvesse nende tegurite raskendavat või leevendavat mõju puudujäägi- ja/või võlakriteeriumi järgimise hindamisele. Kui liikmesriigil on käesoleva artikli lõike 3 teise lõigu punktis a osutatud olulised valitsemissektori võlaprobleemid, peetakse seda peamiseks raskendavaks asjaoluks. Soodsaid tsüklilisi majandus-, eelarve- ja finantssuundumusi ei peeta leevendavateks teguriteks, samas võib leevendavateks teguriteks pidada ebasoodsaid suundumusi.

Kui hinnatakse puudujäägikriteeriumi järgimist ja kui valitsemissektori võla suhe SKPsse ületab kontrollväärtust, võetakse ELi toimimise lepingu artikli 126 lõigete 4, 5 ja 6 kohastes sammudes, mille tulemusel tehakse otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta, kõnealuseid tegureid arvesse üksnes juhul, kui üldpõhimõtte topelttingimus on täielikult täidetud, st et enne asjakohaste tegurite arvessevõtmist on kindel, et valitsemissektori eelarvepuudujääk on kontrollväärtuselähedane ja et see ületab kontrollväärtust ajutiselt.

Neid tegureid võetakse siiski arvesse sammudes, mille tulemusel tehakse otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta, kui hinnatakse võlakriteeriumi järgimist.

5. Kui liikmesriikidel on lubatud kalduda kõrvale oma netokulude kavast vastavalt määruse (EL) 2024/1263 artiklitele 25 ja 26, võivad komisjon ja nõukogu oma hinnangus otsustada mitte teha järeldust ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta.

6. Kui nõukogu, toimides ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 6 alusel, otsustab, et liikmesriigis on ülemäärane eelarvepuudujääk, võtavad nõukogu ja komisjon ELi toimimise lepingu artikli 126 kohastes järgnevates menetlusetappides, kaasa arvatud käesoleva määruse artikli 5 lõike 2 kohases etapis, arvesse ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikes 3 osutatud asjassepuutuvaid tegureid, kuivõrd need mõjutavad kõnealuse liikmesriigi olukorda, eelkõige ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tähtaja kehtestamisel ja selle pikendamisel. Kõnealuseid asjassepuutuvaid tegureid ei võeta siiski arvesse nõukogu poolt ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 12 alusel otsuse tegemisel, millega tunnistatakse kehtetuks mõned või kõik nõukogu otsused, mis on vastu võetud ELi toimimise lepingu artikli 126 lõigete 6–9 ja lõike 11 alusel.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelvalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

(**) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusraha (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).“

2) Artikkel 3 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 3

1. Kahe nädala jooksul alates sellest, kui komisjon on kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 3 koostatud ettekande vastu võtnud, sõnastab majandus- ja rahanduskomitee kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 4 arvamuse.

2. Kui komisjoni arvates on tegemist ülemäärase eelarvepuudujäägiga, võttes täielikult arvesse käesoleva artikli lõikes 1 osutatud arvamust, esitab ta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõigetega 5 ja 6 arvamuse ja nõukogule adresseeritud ettepaneku ning teavitab sellest Euroopa Parlamenti.

3. Nõukogu otsustab ülemäärase eelarvepuudujäägi üle kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 6 ning teeb seda reeglina nelja kuu jooksul alates nõukogu määruse (EÜ) nr 479/2009 (*) artikli 3 lõigetes 2 ja 3 kehtestatud aruande esitamise kuupäevast. Kui nõukogu otsustab, et eelarvepuudujääk on ülemäärane, esitab ta samas asjaomasele liikmesriigile soovitusel kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 7. Nõukogu avalikustab oma ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 6 kohased otsused.

4. Nõukogu soovitusel, mis on esitatud kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 7, kehtestatakse asjaomasele liikmesriigile tõhusate meetmete võtmiseks maksimaalselt kuue kuu pikkune tähtaeg. Kui olukorra tõsidus seda nõuab, võib tõhusate meetmete võtmise tähtaeg olla kolm kuud. Samuti kehtestatakse nõukogu soovitusel tähtaeg ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimiseks.

Oma soovitusel nõuab nõukogu ühtlasi, et liikmesriik rakendaks korrigeerivat netokulude kava, millega tagatakse, et valitsemissektori eelarvepuudujääk püsib allpool kontrollväärtust või viiakse alla kontrollväärtuse ja hoitakse sellest allpool soovitusel kehtestatud tähtaja jooksul.

Kui ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus algatati eelarvepuudujäägi kriteeriumi alusel, peab korrigeeriv netokulude kava aastatel, mil valitsemissektori eelarvepuudujääk eeldatavasti ületab kontrollväärtust, olema kooskõlas aastase struktuurilise kohandamisega, mille võrdlusalus on vähemalt 0,5 % SKPst.

Kui ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus algatati võlakriteeriumi alusel, peab korrigeeriv netokulude kava olema vähemalt sama range kui netokulude kava, mille nõukogu võttis vastu kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 17, ning reeglina korrigeerima nõukogu määratud tähtjaks kontrollikonto kumuleerunud kõrvalekalded.

5. Käesoleva artikli lõikes 4 sätestatud tähtja jooksul esitab asjaomane liikmesriik nõukogule ja komisjonile aruande meetmetest, mis ta on võtnud reageerimaks ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohasele nõukogu soovitusel. Aruanne sisaldab nõukogu soovitusel kooskõlas olevaid valitsemissektori kulude ja tulude ning kaalutusõigusel põhinevate kulu- ja tulumeetmetega seotud eesmärgid, samuti teavet võetud meetmete kohta ja kõnealuste eesmärkide saavutamiseks kavandatud meetmete kohta. Liikmesriigid avalikustavad aruande. Liikmesriik võib paluda asjaomasel sõltumatul eelarveasutusel koostada mittesiduva eraldi aruande eesmärgid arvestades võetud ja kavandatud meetmete piisavuse kohta.

6. Nõukogu võib komisjoni soovitusel põhjal otsustada võtta ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohaselt vastu muudetud soovitusel, kui:

- a) sellisele soovitusel reageerimiseks on võetud tõhusaid meetmeid ja kehtivad määruse (EL) 2024/1263 artiklis 26 osutatud tingimused või
- b) kehtivad määruse (EL) 2024/1263 artiklis 25 osutatud tingimused.

Muudetud soovitusel võidakse eelkõige pikendada ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tähtaega reeglina ühe aasta võrra.

(*) Nõukogu 25. mai 2009. aasta määrus (EÜ) nr 479/2009 Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust käsitleva protokolliga kohaldamise kohta (ELT L 145, 10.6.2009, lk 1).“

3) Artikkel 4 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 4

1. Kaaludes, kas tema poolt kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 7 esitatud soovitusel reageerimiseks on võetud tõhusaid meetmeid, võtab nõukogu otsuse tegemisel arvesse aruannet, mille asjaomane liikmesriik esitab käesoleva määruse artikli 3 lõike 5 kohaselt, ja selle rakendamist ning asjaomase liikmesriigi valitsuse muid avalikult teatavaks tehtud ja piisavalt üksikasjalikke otsuseid.

Kui nõukogu teeb kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 8 kindlaks, et asjaomane liikmesriik ei ole võtnud tõhusaid meetmeid, teatab ta sellest Euroopa Ülemkogule.

2. ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 8 kohane nõukogu otsus avalikustada oma soovitusel, kui on tehtud kindlaks, et tõhusaid meetmeid ei ole võetud, tehakse viivitamata pärast käesoleva määruse artikli 3 lõike 4 kohaselt kehtestatud tähtja möödumist.“

4) Artiklit 5 muudetakse järgmisel:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 kohane nõukogu otsus teatada asjaomasele osalevale liikmesriigile, et tal tuleb võtta eelarvepuudujäägi vähendamiseks meetmeid, tehakse kahe kuu jooksul pärast ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 8 kohase nõukogu otsuse tegemist, millega tehti kindlaks, et tõhusaid meetmeid ei ole võetud. Nõukogu nõuab teates, et liikmesriik rakendaks korrigeerivat netokulude kava kooskõlas käesoleva määruse artikli 3 lõikes 4 sätestatud nõuetega. Nõukogu märgib ka meetmed, mis soodustavad korrigeeriva netokulude kava järgimist.“;

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Nõukogu võib komisjoni soovitusel põhjal otsustada võtta ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 kohaselt vastu muudetud teate, kui:

- a) sellisele teatele reageerimiseks on võetud tõhusaid meetmeid ja kehtivad määruse (EL) 2024/1263 artiklis 26 osutatud tingimused või
- b) kehtivad määruse (EL) 2024/1263 artiklis 25 osutatud tingimused.

Muudetud teatega võidakse eelkõige pikendada ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tähtaega reeglina ühe aasta võrra.“

5) Artikli 6 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Kaaludes, kas tema poolt kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 9 esitatud teatele reageerimiseks on võetud tõhusaid meetmeid, võtab nõukogu otsuse tegemisel arvesse aruannet, mille asjaomane liikmesriik esitab käesoleva määruse artikli 5 lõike 1a kohaselt, ja selle rakendamist ning asjaomase liikmesriigi valitsuse muid avalikult teatavaks tehtud ja piisavalt üksikasjalikke otsuseid. Arvesse võetakse vastavalt käesoleva määruse artiklile 10a korraldatud komisjoni kontrollkäigu tulemust.“

6) Artikkel 8 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 8

1. ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 11 kohane nõukogu otsus karmistada sanktsioone tehakse kahe kuu jooksul alates määruuses (EÜ) nr 479/2009 sätestatud aruandluskuupäevast.

2. ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 12 kohane nõukogu otsus tunnistada kõik oma otsused või osa neist kehtetuks tehakse võimalikult kiiresti ja igal juhul kahe kuu jooksul alates määruuses (EÜ) nr 479/2009 kehtestatud aruande esitamise kuupäevast.

3. Nõukogu võtab ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 12 kohase otsuse vastu üksnes juhul, kui eelarvepuudujääk on viidud alla kontrollväärtuse ja jääb komisjoni hinnangu kohaselt alla kontrollväärtuse käimasoleval ja järgneval aastal ning kui võlakriteeriumi alusel algatatud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse korral on asjaomane liikmesriik järginud nõukogu poolt käesoleva määruse artikli 3 lõike 4 või artikli 5 lõike 1 kohaselt kehtestatud korrigeerivat netokulude kava.“

7) Artikli 9 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus peatatakse, kui:

a) asjaomane liikmesriik järgib ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohaselt esitatud soovitusi;

b) asjaomane osalev liikmesriik järgib ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 kohaselt esitatud teateid.“

8) Artikkel 10 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 10

1. Nõukogu ja komisjon jälgivad korrapäraselt, kuidas rakendatakse meetmeid, mida on võtnud:

— asjaomane liikmesriik reageerimaks ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohaselt esitatud soovitudele;

— asjaomane osalev liikmesriik reageerimaks ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 kohaselt esitatud teadetele.

2. Kui osalev liikmesriik ei rakenda meetmeid või on meetmed nõukogu arvates ebapiisavad, teeb nõukogu viivitamata otsuse vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikele 9 või 11.

3. Kui tegelikud määruse (EÜ) nr 479/2009 kohased andmed osutavad, et osalev liikmesriik ei ole ülemäärast eelarvepuudujääki ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohaselt esitatud soovitustes või ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 kohaselt esitatud teadetes kindlaks määratud tähtaegadeks korrigeerinud, teeb nõukogu viivitamata otsuse vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 või 11 alusel.“

9) Artiklit 10a muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Komisjon tagab liikmesriikide ametiasutustega pideva dialoogi vastavalt käesoleva määruse eesmärkidele. Selleks korraldab komisjon eelkõige kontrollkäike, et hinnata liikmesriigi tegelikku majandusolukorda ja teha kindlaks käesoleva määruse eesmärkide järgimisega seotud riskid või probleemid ning vahetada teavet muude asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas riiklike sõltumatute eelarveasutustega.“;

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Pärast seda, kui nõukogu on ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 kohase teate vastu võtnud ja kui asjaomase liikmesriigi parlament seda taotleb, võib komisjon esitada oma hinnangu liikmesriigi majandus- ja eelarveolukorrale. Tõhustatud järelevalvet võidakse teha liikmesriigis, kellele on esitatud soovitusi ja teateid, pärast ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 8 kohaselt tehtud otsust ning ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 11 kohaselt tehtud otsuseid kohapealse seire eesmärgil. Asjaomased liikmesriigid esitavad kogu vajaliku teabe kontrollkäigu ettevalmistamiseks ja läbiviimiseks.“

10) Artikkel 12 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 12

1. Trahvi suurus on kuue kuu kohta kuni 0,05 % eelnenud aasta SKPst vastavalt uusimatele andmetele ja see makstakse iga kuue kuu järel, kuni nõukogu hinnangul on asjaomane liikmesriik ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 kohaselt esitatud teatele tõhusate meetmetega reageerinud.

2. Iga kuuekuuse perioodi järel, mis järgneb trahvi määramise perioodile, kuni ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta tehtud otsuse kehtetuks tunnistamiseni hindab nõukogu, kas asjaomane osalev liikmesriik on ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 kohaselt esitatud nõukogu teatele tõhusate meetmetega reageerinud. Kui asjaomane osalev liikmesriik ei ole nõukogu teadet järginud, otsustab nõukogu kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 11 sellise iga kuue kuu järel tehtava hindamise käigus sanktsiooni karmistada.“

11) Artiklid 14 ja 15 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 14

Olenevalt asjaomase osaleva liikmesriigi edusammudest ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimisel, tunnistab nõukogu kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 12 ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 11 esimeses ja teises taandes osutatud sanktsioonid kehtetuks.

Artikkel 15

Kui tunnistatakse kehtetuks otsus ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu kohta, tunnistab nõukogu kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 12 kehtetuks kõik kehtivad sanktsioonid. Kooskõlas käesoleva määruse artikliga 12 määratud trahve asjaomasele osalevale liikmesriigile tagasi ei maksta.“

12) Artikkel 16 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 16

Artiklis 12 osutatud trahvid arvestatakse liidu eelarve üldtulu hulka.“

13) Artikkel 17 jäetakse välja.

14) Artikkel 17a asendatakse järgmisega:

„Artikkel 17a

1. Komisjon avaldab 31. detsembriks 2030 ning seejärel iga viie aasta järel aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta.

Nimetatud aruandes hinnatakse:

a) käesoleva määruse tõhusust artikli 1 lõikes 1 osutatud eesmärkide saavutamisel ning

b) edusamme, mida on tehtud liikmesriikide majanduspoliitika tihedama koordineerimise ja majandusliku suutlikkuse püsiva lähenemise tagamisel kooskõlas ELi toimimise lepinguga.

2. Vajaduse korral lisatakse lõikes 1 osutatud aruandele ettepanek käesoleva määruse muutmise kohta.

3. Lõikes 1 osutatud aruanne edastatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule.“

15) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 17b

Nõukogu võtab komisjoni soovitusel põhjal vastu ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohase muudetud soovitusel või ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 9 kohase muudetud teate liikmesriikidele, kelle suhtes kohaldatakse 30. aprillil 2024 ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohast soovitusel või artikli 126 lõike 9 kohast teadet ja kes on tõhusate meetmetega reageerinud.

Nõukogu võtab muudetud soovitusel või teate vastu koos määruse (EL) 2024/1263 artikli 17 kohase soovituselga, millega kehtestatakse netokulude kava.“

16) Lisa jäetakse välja.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Luxembourg, 29. aprill 2024

Nõukogu nimel

eesistuja

D. CLARINVAL